



Een Bonte Buurt als hoeksteen van een nieuwe samenleving

Over de buurt als springplank voor nieuwe ideeën en het realiseren van idealen



Wat denk je, lukt het je om een gewoon leven te leiden, als slapen zo'n beetje het enige is dat je zonder hulp zelf kunt?

Een gewoon leven in een gewone buurt, met gewone dingen en gewone mensen. Naar de markt gaan, samen wandelen en koffie drinken op een terras. Met hobby's zoals zwemmen en paardrijden, een eigen hond. Een buurtfeest organiseren, samen gaan stappen, in de tuin werken. Met burens die je accepteren zoals je bent, die je voor een verjaardagsfeestje uitnodigen, met mooi weer 's avonds even bij je in de tuin komen zitten en je uitnodigen voor hun paasbrunch.

Zou dat kunnen? Zonder instelling en dagbesteding, zonder dat je gevraagd wordt om met 10 anderen te wonen die 'ook iets mankeren'? Maar ook zonder dat je je leven lang bij je ouders moet wonen en dat je verzorgers vrijwel de enigen zijn die je ziet?



...zijn er buurtgemeenschappen waar je dan welkom bent?

Deze vragen stelden zich Marieke en haar ouders, samen met vrienden, 11 jaar geleden. Ze besloten dat een gewoon leven mogelijk moet zijn. Marieke, nu bijna 35, woonde 13 jaar in een traditionele instelling in Woudenberg. Ze zat daar

vaak hele dagen, ook tijdens dagbestedingsactiviteiten, gewoon met haar hoofd naar beneden. Iedereen was ervan overtuigd dat dat door haar zwakke nekspieren kwam. In 2003 verhuisde Marieke vanuit de instelling naar een groepswooning in een gewone woonwijk, waar zij samen met 5 andere mensen met een beperking ging wonen. Al snel werd duidelijk dat het samen wonen met mensen die niet voor elkaar hebben gekozen verschillende bewoners opbrak. Sinds 2011 woont Marieke in een eigen huis, heeft ze regie over haar leven en laat ze haar hoofd niet meer hangen. Die twee keer dat ik haar ontmoet heb, heb ik haar van alles zien doen. Het enige dat ze niet deed, was naar beneden kijken.

Sinds haar verhuizing is haar leven ingrijpend veranderd, op alle gebieden van het leven: Marieke gaat niet meer naar 'speciale dagbesteding' maar heeft, zoals de meeste mensen, een gevarieerd en druk weekprogramma. Daarbij heeft ze, net als de man in de film *Intouchables*, gouden maatjes gevonden. Mensen die met haar door dik en dun gaan. Geluk bestaat.

Veel van de vragen die ik hierboven stel, kan Marieke inmiddels met 'Ja' beantwoorden. Niet allemaal, want ze woont niet echt in een Bonte Buurt. Dat wil zeggen met een mix van mensen waar leeftijd, gaardheid, inkomen, culturele achtergrond en eventuele beperkingen niet op de voorgrond staan. Met als uitgangspunt dat mensen willen samenleven op basis van principes als gelijkwaardigheid en gedeelde verantwoordelijkheid. Op een plek en in een vorm waarin zij geen huisgenoten zijn maar wel méér dan burens. Als 'Bonte Buur' leef je dus zowel op jezelf als met elkaar.

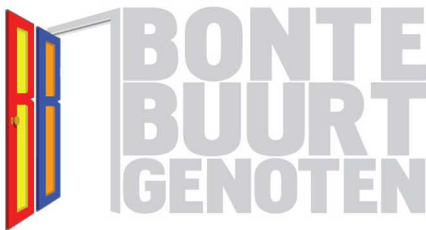
Een buurt zoals er vele zijn

In Marieke's huidige buurt woont iedereen op zich zelf, zoals in de meeste buurten in Nederland. Mensen kloppen uit zichzelf niet vaak bij Marieke aan, maar bij andere burens ook niet zoveel. Wel is er volgens de buurtgenoten de afgelopen tijd iets veranderd in hun buurt: "Marieke heeft ervoor gezorgd dat we elkaar beter hebben leren kennen en meer contact hebben met elkaar. Marieke is daarbij de verbindende schakel. Als zij zou verhuizen, zou dat buurtgevoel waarschijnlijk zomaar weer verdwijnen."

Tja, waarom zou Marieke eigenlijk nog willen verhuizen naar een andere, een bontere buurt? Ze woont nu eigenlijk heel mooi. Maar het zou nog mooier zijn als ze met of in de buurt van mensen woonde, die meer met elkaar willen optrekken dan nu het geval is. Die in elkaar geïnteresseerd zijn en over en weer wat voor elkaar willen betekenen. Een omgeving met reuring, erbij horen en waar nodig voor elkaar klaar staan, is meer dan in een vriendelijke buurt wonen.

De droom van een Bonte Buurt

Marieke's droom en die van haar ouders is een échte Bonte Buurtgemeenschap in Hilversum, waar Marieke als volwaardig lid kan wonen en leven. Het is niet zo makkelijk om die te realiseren. Daarom hebben Marieke en wat mensen om haar heen de stichting 'Bonte Buurtgenoten' opgericht en mensen om zich heen weten te verzamelen die samen die droom willen verwezenlijken. Zij zijn op zoek



naar een locatie, bijvoorbeeld een bestaand gebouw of een nieuwbouwlocatie voor acht of meer woningen, met een gemeenschappelijke ruimte, werk- en atelierruimtes, een tuin en een buurtkamer. En ze zoeken mensen die ervoor kiezen om daar samen vorm aan te geven. Het kan ook een bestaande straat of buurtje zijn met mensen die meer voor elkaar willen betekenen.

Verder wil Bonte Buurtgenoten anderen inspireren. Ze doen dit door hun plannen te presenteren op allerlei plekken in Nederland. Na een bijeenkomst in Zeeland kwamen de ouders van een zoon die in een instelling woonde, op Marieke's ouders af met de vastbesloten mededeling: 'Jullie hebben ons overtuigd, wij gaan het roer omgooien. Als jullie het kunnen, kunnen wij het ook. We halen onze zoon uit de instelling. We gaan voor hem in een gewone buurt een huis zoeken.' Binnenkort gaat deze jongeman verhuizen naar een appartementencomplex waar hij meer dan welkom is.

Wat waren de vonken en vliegwielen in Zeeland? Allereerst natuurlijk Marieke en de vastberaden ouders van de jongen. Maar ook een geestdriftige woningcorporatie die

met hen meedacht en het zorgkantoor dat meteen enthousiast was en deze stap wilde faciliteren.

De buurt als springplank voor nieuwe ideeën en het realiseren van idealen

Deze RollingStone gaat over buurten en straten als springplank van nieuwe ideeën en het realiseren van idealen. In de loop van de middag meanderen we langs allerlei wezenlijke vragen. Vragen die alles te maken hebben met communitybuilding, actuele discussies over de veranderende verzorgingsstaat, over zelf- en samenredzaamheid, kracht versus kwetsbaarheid. Maar ook heel concreet: wat kun je van de Bonte Buurtgenoten leren als je zelf aan de slag wilt met een Bonte Buurt? En wat is nodig om dat voor elkaar te krijgen, een gemeenschap in een buurt/ straat/ complex/ dorp waar iedereen welkom is.

Wie is nou kwetsbaar en wie krachtig?

Wat snel duidelijk wordt is dat het initiatief Bonte Buurtgenoten de hele discussie over kracht en kwetsbaarheid op z'n kop zet. Het laat niemand weggelaten met afstandelijke pleidooien over een inclusieve samenleving, het brengt gewetensvragen en levenskeuzes gevaarlijk dichtbij. Het laat zien dat maatschappelijke initiatieven niet op bestelling komen en zeker niet in een vorm die makkelijk uitrolbaar is. Bonte Buurtgenoten brengt je in verwarring omdat het de mythe ontkracht dat een inclusieve samenleving onmogelijk is en omdat het tegelijkertijd laat zien dat het verdomd moeilijk is om die inclusieve samenleving voor elkaar te krijgen. Kortom, een heleboel paradoxen die de kraan van 'ja maar' en 'misschien als' regelmatig wijd open zet.

Het conceptloze concept Bonte Buurtgenoten

Als je nou zelf een Bonte Buurt op gang wilt brengen, waar moet je dan rekening mee houden? Het begint met een netwerk en een community. Daar gaat het om. Hoe sterker dat netwerk en de community van

mensen is die het samen willen, hoe meer je kunt hebben als het even niet lukt of fout gaat.



Er moeten natuurlijk een vonk en vuurmakers zijn. In dit geval Marieke en een aantal mensen om haar heen. Maar of het lukt om een Bonte Buurt te realiseren is op een gegeven moment niet alleen maar meer van de vonken en vuurmakers afhankelijk. De gangmakers van een Bonte Buurt kunnen ook burens of huisgenoten zijn die al een tijdje naast/met elkaar wonen en meer voor elkaar willen betekenen.

Een gemeenschap à la een Bonte Buurt kan eigenlijk alleen maar organisch ontstaan. Het is niet iets dat je als concept kunt 'uitrollen' of planmatig pluggen. Je kunt zo'n gemeenschap wel met een intentie laten ontstaan en laten groeien. Bij een Bonte Buurt gaat het vooral niet om het organiseren van een vrijwilligerssysteem. Een belangrijk uitgangspunt is het denken vanuit de buurt. De Bonte Buurtgedachte kan makkelijk verankerd raken in een buurt waar mensen meer willen zijn dan gewoon burens. Maar ook omgekeerd: een buurt kan een Bonte Buurt worden als er een vonk en vuurmakers zijn.

Je moet elkaar eerst kennen om iets voor elkaar te willen betekenen

Het gaat bij een Bonte Buurt dus om de kwaliteit van leven als kernwaarde voor iedereen. Om een andere manier van met elkaar wonen en leven met een mix van mensen. Je moet elkaar eerst kennen, om iets voor elkaar te kunnen en willen betekenen.

Samen zelf een buurt ontwikkelen kan een mooi uitgangspunt daarvoor zijn. Collectief Particulier Opdrachtgeverschap helpt bijvoorbeeld om elkaar te leren kennen en gemeenschappelijk op te trekken. <http://cpostart.nl/>



De roze brigade van de RollingStone bij Bonte Buurtgenoten

Kansrijke locaties en woonvormen voor een bonte buurt

De stichting Bonte Buurt heeft allerlei locaties bekeken die misschien geschikt zijn voor een Bonte Buurt in Hilversum. Bestaande Centraal Wonen-projecten zijn qua opzet heel geschikt, maar veelal gesloten gemeenschappen. Dat geldt vaak ook voor initiatieven zoals de gezamenlijke bouw van Eco-wijken. Ecologische doelstellingen staan dan hoog in het vaandel, maar sociale doelstellingen lijken niet verder te gaan dan tot de voordeur.

De deelnemers aan deze Rolling Stone kennen enkele gemeenschappelijk georiënteerde woonvormen die in potentie Bonte Buurten kunnen zijn. Interessante vraag is natuurlijk: vinden de gemeenschappen dat zelf ook?

[De Kersentuin in Leidsche Rijn](http://www.kersentuin.nl) www.kersentuin.nl

[Centraal Wonen Halle Huis in Amersfoort](http://www.hallehuis.nl) www.hallehuis.nl

[Centraal Wonen Klopvaart in Utrecht](http://www.klopvaart.nl): www.klopvaart.nl

[Vier Windenhuis in Amsterdam](http://www.vierwindenhuis.nl) www.vierwindenhuis.nl

[Zonnespreng in Driebergen](http://www.zonnespreng.nl) www.zonnespreng.nl

[Centraal Wonen Hilversum](http://www.tgooi.info/hilversumsemeent/wandelmeent.php)

www.tgooi.info/hilversumsemeent/wandelmeent.php

Vliegwielen voor meer Bonte Buurten

Wat is nodig om het idee van de Bonte Buurtgenoten verder te brengen? Wat is het meest kansrijk? Moeten er eerst meer mensen komen die dit gewoon willen en ook doen, dus bijvoorbeeld mensen die nu in een 'gewone' individualistische buurt wonen?

Of moeten er eerst betere omstandigheden komen waardoor het realiseren van een Bonte Buurt makkelijker gaat? Bijvoorbeeld meer bouwen in de vorm van centraal wonen, meer hofjes, meer leegstaande gebouwen zo inrichten dat mensen als gemeenschap kunnen wonen? Dus eerst de plek en dan pas de community, of eerst de community en dan de plek zoeken?



Is het het meest kansrijk om eerst te zoeken naar meer vonken en vuurmakers? Of moeten vooral bestaande communities geïnspireerd worden om hun deuren bewust te openen voor mensen die wat meer gemeenschapszin nodig hebben om zelfstandig te kunnen wonen?

Alles kan! Bonte Buurtgenoten verkent alle kansen die zich aandienen. Zowel voor een Bonte Buurt in Hilversum als voor meer Bonte Buurten elders in het land.

Waar je ook voor kiest: de aanvliegroute moet bij je passen- of je nou een organisatie bent, een individu of een willekeurige groep mensen. En dat wat je kiest bepaalt de volgende beweging, de volgende stappen en welke mensen je tegenkomt.

Wanneer zou jij er zelf instappen of de vonk voor een Bonte Buurt worden?

Op deze persoonlijke vraag kwamen de volgende reacties van de RollingStone-deelnemers:

“De sociale contacten, het gezelschap, de mogelijkheid om samen dingen te doen.- Met meer aandacht en begrip voor elkaar leven. De voordeurdrempel te doorbreken.- Kunnen blijven wonen ook als ik zelf niet meer alles zelfstandig kan doen.- Zodat ik bij mijn burens kan aankloppen voor een kopje thee, en omgekeerd, zij bij mij, ook als het niet zo goed gaat.- Omdat het mijn leven verrijkt als er meer diversiteit en verbondenheid is.- Samen heb je meer en samen kun je meer. We hebben elkaar veel te bieden, je helpt elkaar. Je zet je kwaliteiten in. Dat vind ik heel waardevol.”

Er werden ook voorwaarden en mitsen en maren naar voren gebracht:

“Er moet genoeg ruimte zijn, niet te dicht op elkaar zitten.’ ‘Genoeg privacy: als het maar niet benauwend wordt en niets wordt opgelegd, bijvoorbeeld dat je elkaar verplicht moet ontmoeten.’ ‘Niet teveel verantwoordelijkheid en commitment. Het gaat om evenwicht en flexibiliteit.’ ‘Behalve woonruimte moeten er ook flexibele werkruimten en bijvoorbeeld atelier-ruimten etc. zijn, niet alleen voor de Bonte Buurt-bewoners zelf, maar ook voor anderen.”

Hoe zit het eigenlijk bij mijzelf?

Het houdt me persoonlijk enorm bezig, de Bonte Buurt-gedachte. Het gaat tenslotte niet om een theoretische vraag, maar om iets dat om persoonlijke actie vraagt. De nieuwe beweging van stads- en dorpsmakers krijgt niet voor niets het label ‘doe-democratie’, ‘doe-het-zelf-samenleving’. Daar zit de kracht in, daarom kan er zo snel en zoveel veranderen op dit moment.

Hoe zit het met dit initiatief, dat zo dichtbij hele persoonlijke keuzes komt en de eigen individualistische leefstijl op de schop neemt? Waarom zijn er nog niet meer Bonte Buurten, ondanks dat we allemaal onderschrijven hoe gaaf dit initiatief en hoe mooi dit ideaal is?

Ik woon zelf heel prettig en individualistisch in een straat, waar ik maar de helft van de burens ken en slechts met 2 tot 3 meer te maken heb. Iedereen leeft zo zijn leven. Als iemand hulp nodig heeft om overeind te blijven, zijn daar de professionele zorg en de bekende persoonlijke steuncirkels, beide in meer en mindere mate.

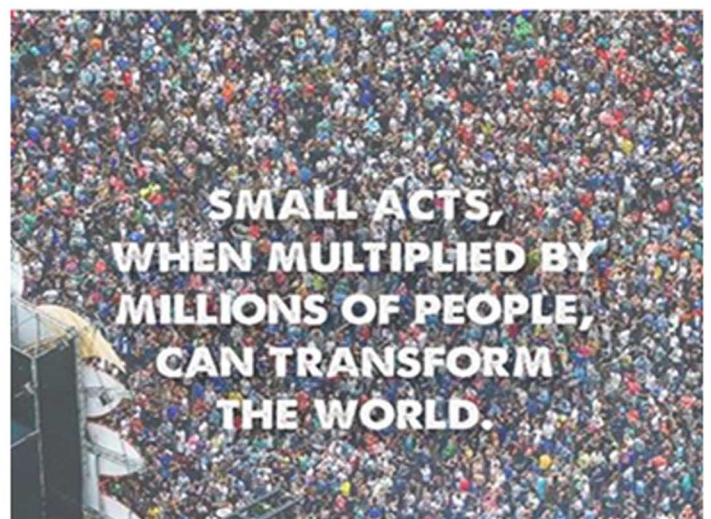
Natuurlijk hebben we als burens zo nu en dan met elkaar contact, gaan we af en toe bij elkaar langs, laat ik hun hond uit, koken we een keertje voor elkaar. Maar dat is nou niet

echt een Bonte Buurt. Want daar gaat het om gelijkwaardigheid en gedeelde verantwoordelijkheid vanuit een gezamenlijke intentie, die dagelijks geleefd wordt, en niet alleen vanuit een functionaliteit. Communities that care dus.

Mijn aandacht, passies en zorg gaan nu vooral uit naar mensen en dingen die zich grotendeels juist buiten mijn buurt en straat afspelen: familieleden en vrienden die elders wonen, energiecoöperatie en broodfonds, landelijk actief in die hele doe-beweging, af en toe koken met burens uit het verpleeghuis om de hoek enzovoort. Mijn commitment aan en contact met de buurt is dus mondjesmaat en het liefst vrijblijvend: wanneer het mij uitkomt of écht functioneel nodig is. En als ik heel eerlijk ben, is dat mijn persoonlijke bottleneck om zelf gangmaker van een Bonte Buurt te worden: dat ik moeite heb om me meer te committeren aan een community op buurtniveau en mijn dagelijks leven daar voor een deel op af te stemmen.

Maar... hoe ik het nu schets lijkt het alsof je in een Bonte Buurt alle activiteiten uit je leven moet verbannen die niets met de buurt of burens te maken hebben. En alsof je altijd de deur wagenwijd open moet hebben staan voor anderen. Zo is het natuurlijk ook weer niet. Ik weet – ook dankzij mijn jarenlange woongroepervaring- dat het heel goed samen kan: je eigen leven leiden vanuit het motto Non Nobis Solum (niet voor onszelf alleen), samen met anderen die net zo in het leven staan.

Dat dat kan, wordt in deze RollingStone bevestigd. Met name door het aanstekelijke enthousiasme, de daadkracht van de BonteBuurtmakers, de levenslust en lichtheid van Marieke en de mensen die met haar optrekken. En door het besef dat de weg van de kleine stappen ook hier het meeste soelaas biedt.



Dus luidt mijn vraag op het eind van de RollingStone:

“Op welke manier kun jij er zelf aan bijdragen dat de Bonte Buurtgenoten verder komen?”

Bijna iedereen schrijft iets op:

“Ik vraag mijn huisgenoten hoe zij het zouden vinden als iemand als Marieke bij ons zou komen wonen. “ Florien, die in een Centraal Wonen-complex in Utrecht woont.

“Ik ga de tuingroep groter maken, een nieuwjaarsborrel organiseren en een beloningssysteem voor onderlinge zorg bedenken.” Adriaan

“Ik ga via mijn netwerk Overheidsparticipatie op zoek naar andere initiatieven elders in het land.” Paul

“Ik dacht dat ik voldoende wist over de Bonte Buurt, maar vanmiddag hoor ik dat het betekent dat we aan het begin staan van een nieuwe vorm van samenleven. Ik ga in gesprek met vrienden en kennissen die zich inzetten voor anderen. Wat is hun drive, hun bezieling, waarom doen ze het? En wanneer doe ik het zelf?” Bas

“Ik ga eens kijken, hoeveel kunstenaars wij in de omgeving Bussum/Hilversum kennen.” Ben van Cultuur Ondernemen www.cultuur-ondernemen.nl

“Ik ga contact opnemen met de Omslag in Amsterdam www.deomslag.nl “ Marian

“Ik ga een kunstenaar/schilder vragen of hij iets voor de Bonte Buurtgenoten kan doen.” Mariëtte

“Ik ga aan communitybuilders in de Indische Buurt Communities vragen hoe zorgeloos mensen moeten zijn om volwaardig lid van hun communities te kunnen zijn. Zou Marieke er kunnen komen wonen?” Birgit

“Wij gaan praten met een moeder en twee dochters, die ons over Bonte Buurtgenoten hebben benaderd.” Hans en Marian

“Ik ga bij de Hogeschool Utrecht en andere hogescholen vragen of zij concreet een bijdrage kunnen leveren, via hun studenten. Van smal (onderzoek/stages) tot breed (wonen/meedoen).” Suzan

“Ik ga kijken wat ik voor mijn eigen straat kan betekenen om er een iets Bontere Straat van te maken. Bijvoorbeeld zoals de sociale straten in Italië <http://www.gwl-terrein.nl/files/socialstreet.pdf>” Birgit

Zo gaat de Bonte Buurt-steen na deze RollingStone dus verder rollen! Heb jij ook een idee of actie dat de Bonte Buurten verder brengt? Mail ze naar info@bontebuurtgenoten.nl

Bedankt voor jullie gastvrijheid, Bonte Buurtgenoten!

Birgit Oelkers,
deelnemer en matchmaker RollingStone



Meer info over Bonte Buurtgenoten:
www.bontebuurtgenoten.nl,
info@bontebuurtgenoten.nl, tel.: 035-69 129 27

www.krachtinnl.nl

RollingStones worden onder de vlag van Kracht in Nederland geïnitieerd. Doel is om meer uitwisseling op gang te brengen tussen community builders onderling en met community ondersteuners, die samen hun idealen realiseren. Drie tot vier keer per jaar biedt een RollingStone een kijkje in de keuken bij een lokale community.

Meer info:
<http://www.planenaanpak.nl/acties/in-actie/over-rolling-stone-bijeenkomsten>.

Wil je op de hoogte blijven van komende RollingStones, stuur dan een mailtje naar oelkers@planenaanpak.nl

Opmaak Kracht in NL
Ontwerp opmaak Aukje Grouwstra
www.aukjegrouwstra.nl